

YURAKNING ISHEMIK KASALLIKLARI VA ULARNING OLDINI OLIISH

Aminova Mohinur Normurod qizi

aminovamohinur133@gmail.com

Nuraliyeva Madina Ergash qizi

sayoraabduraxmonova78@gmail.com

Safarov Sarvarjon Chori o'g'li

sarvarsafarov2299@gmail.com

Abdusalomov Safarali Abdusalim o'g'li

safaraliabdusalomov5@gmail.com

Mengliboyeva Nozima Ikrom qizi

nozimamengliboyeva@gmail.com

Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali
<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.8278872>

ARTICLE INFO

Received: 16th August 2023

Accepted: 23th August 2023

Online: 24th August 2023

KEY WORDS

*Yurakning ishemik kasalligi,
stenogkardiya, miokard
infarkti, asemptomatik,
Yurak xuruji.*

ABSTRACT

Yurak-qon tomir kasalliklari ko'plab rivojlangan mamlakatlarda, o'lim sabablarining achinarli ro'yxatida yetakchi o'rinni egallab turmoqda. So'nggi yillarda ushbu sababdan o'limning kamayishi tendentsiyasi kuzatilmoqda. 2015 yildan beri yurak-qon tomir kasalliklaridan o'lim darajasi barcha o'limlarning yarmidan kamini tashkil etdi va kamayishda davom etmoqda. Qon aylanish tizimi kasalliklari orasida yurak-qon tomir kasalliklaridan o'limning yarmidan ko'prog'iga sabab bo'lgan yurak ishemik kasalligi ajralib turadi. Ushbu maqolada yurakning ishemik kasalliklari va ularning oldini olish chora tadbirlari haqida ma'lumot berilgan.

Yurakning ishemik kasalligi — yurak-tomir sistemasining keng tarqalgan kasalligi; miokard ishemiyasi va koronar qon aylanishining buzilishi bilan kechadi. Yurakning ishemik kasalligik.ga, asosan, koronar (toj) tomir arteriyalari aterosklerozi natijasida yurak muskullarida qon aylanishining yetishmay qolishi va shu tufayli yurakning qonga yolchimasligi sabab bo'ladi. Yurakning ishemik kasalligiklariga stenogkardiya (dastlabki, muqim, nomuqim), miokard infarkti, infarktdan keyingi kardioskleroz, aritmik tur va yurak yetishmovchiligi kiradi. Yurakning ishemik kasalligik. muntazam rivojlanib boruvchi og'ir yurak xastaligi hisoblanadi. Yosh ulg'aygan sari kasallik uchrashi ko'payadi. Qon tomirlari torayishining eng keng tarqalgan sababi bu qon tomirlari devorlariga yog' birikmasi tufayli hosil bo'lgan aterosklerotik blyashkalarining paydo bo'lishidir. Shuning uchun, xavf guruhiga qon tomirlarida xolesterin to'planishi uchun ko'plab sharoitlarga ega bo'lgan insonlar kiradi: chekuvchilar, spirtli ichimliklarni suiste'mol qiluvchilar, diabet va semirish bilan og'riganlar, giperlipidemiyaga genetik moyilligi bo'lganlar.

Yurak ishemiya kasalligining alomatlari

Nafas qisilishi. Bunday holat tez yurish yoki zinadan ko'tarilish paytida ham, tinch harakatlar paytida ham yuz berishi mumkin. Aritmiya. Yurak ishidagi uzilishlar, tezkor yurak urishi. Gipertenziya. Qon bosimidagi keskin sakrashlar va ko'tarilishlar. Bosimli stenokardiya.

Ko'krak qafasi orqasida joylashgan bosimli og'riqlarni, bo'yin va chap yelkaga o'tishi. Miokard infarkti. Bu stenokardiya hurujiga o'xshaydi, ammo dorilar tomonidan nazorat qilinmaydi. Yurak qismda kuchli og'riq bilan birga keladi. Yurak tomirlari kasalligining rivojlanishidan dalolat beradi. O'z-o'zidan yurak mushagining buzilishi tufayli hayot uchun xavfli hisoblanadi. Ishemiya kasalligi yurak-qon tomir kasalliklari rivojlanishi uchun aniq omillari bo'lmagan odamlarda ham kasallik o'zini namoyon qilishi mumkin. Shuning uchun koronar arteriya kasalligining belgilari haqida bilish muhim. Qon aylanishining buzilishi qanchalik tez aniqlansa, muvaffaqiyatli davolanish ehtimoli shuncha yuqori bo'ladi. Shu bilan birga, yurak ishemiya kasalligining rivojlanishi ko'pincha sekin tarzda o'tadi va dastlabki bosqichlarda deyarli alomatsiz bo'ladi (kamdan-kam odam yurak sohasidagi og'riqlarga va ozgina nafas qisilishiga e'tibor beradi). Dastlabki bosqichda kasallikni aniqlash uchun kardiolog va terapevt tomonidan muntazam ravishda profilaktik tekshiruvdan o'tish kerak.

Kasallik turli shakllarda bo'lishi mumkin:

Aseptomatik. Bemor ko'pincha stressni boshdan kechirgan yoki og'ir jismoniy mehnat bilan shug'ullanganidan keyin boshdan kechiradigan engil noqulaylikka e'tibor bermaydi. Vaqt o'tishi bilan u yanada aniq xarakterga ega bo'lib, rivojlanadi va rivojlanadi. Stressli angina surunkali kasallikdir. Stabil bo'lmagan angina - chastotasi va kuchini oshiradigan hujumlar. Yaqinda yurak xuruji haqida signal berishi mumkin. Aritmik shakl (atriyal fibrilatsiya). Surunkali holatga aylangan o'tkir holat, yurak ritmining buzilishi. Yurak xuruji. Koronar arteriya kasalligining o'tkir turi, yurak mushaklarining bir qismining o'limi, qon tomirdan ajralishi va uning yanada tiqilib qolishi natijasida yuzaga keladi. To'satdan yurak o'limi. Bu yurakka qon oqimining intensivligining keskin pasayishi tufayli yuzaga keladi. O'limga olib kelishi mumkin bo'lgan oqibatlariga qaramay, o'z vaqtida va tizimli davolash bilan koronar arteriya kasalligi tashxisi hayot sifatini tiklash uchun yaxshi prognozlarga ega.

Koroner yurak kasalligi diagnostikasi

Ishemiyani aniqlash oson bo'lgan alomatlar mavjud: angina pektorisi, aritmiya, sternum orqasida chap tomonda og'irlik, nafas qisilishi. Bu tashxisni aniqlashtirish uchun jiddiy sababdir. Klinikamizda bemorlar Moskvada koronar arteriya kasalligini davolash va tashxislashning eng yangi usullarini oladi. Biz tomirlar va arteriyalarni ultratovush tekshiruvidan foydalanamiz. Bu og'riqsiz protsedura bo'lib, mutaxassisga ta'sirlangan tomirlarning joylashishini, qon oqimining intensivligini aniqlash imkonini beradi. Diagnostika natijalari yordamning samarali usulini tayinlash uchun individual xususiyatlarni ochib beradi. Tadqiqotning qo'shimcha usuli - koronar angiografiya (lokal behushlik ostida amalga oshiriladi). Elektrokardiogramma (EKG) stenokardiyani (va uni yurakdagi boshqa shunga o'xshash og'riqlardan ajratishga), aritmiya va miokard infarktini aniqlashga yordam beradi. Natija to'liq bo'lishi uchun bemorga dam olish paytida ham, yuk bilan ham, Xolter nazorati ostida ham (kun davomida yurakning elektr faoliyatini kuzatib borish) EKG buyurilishi mumkin.

Ekokardiograf yoki yurakning ultratovush tekshiruvi yurak mushagi holatini, klapanlarning ishlashini vizual ravishda baholash va yurak xuruji joylarini ko'rish imkonini beradi. Koronar arteriya kasalligini aniqlashning eng informatsion va zamonaviy tashxis usuli koronar angiografiya deb hisoblanadi. Bunda zond yordamida yurak tomirlariga kontrastli

vosita yuboriladi va rentgen tekshiruvi o'tkaziladi. Shunday qilib, tomirlar torayishi, torayish darajasi va xolesterin blyashkalarinig joylashishi haqida ma'lumot olinadi. Diagnostika usullarining butun majmuasi bemorning ahvolini yaxshilash uchun jarrohlik aralashuvga muhtojligini aniqlash, dori-darmon buyurish va terapiyani tayinlash uchun mo'ljallangan. Afsuski, yurak ishemiya kasalligi hali to'liq davolanmaydi. Ammo davolash, bemorning sog'lig'ini sezilarli darajada yaxshilash imkoniyatini beradi.

Yurak ishemiyasi kasalligini davolash: asosiy yondashuvlar va usullar

Hozirgi vaqtda yurak ishemiya kasalligini davolashning bir necha usullari mavjud. Odatda shifokor tashxisga asoslanib, bitta emas, balki terapevtik tadbirlarning to'plamini buyuradi. Yurak ishemiya kasalliklarini davolashda asosiy yondashuvlar: Yurak ishemiyasida jismoniy faoliyatni cheklash Nafas qisilishi, ko'krak qafasidagi og'riqlar, bir so'z bilan aytganda, stenokardiya, yurak ritmining buzilishi va yurak xurujining dastlabki belgilari aniqlanganda, bemorga jismoniy mashqlar (faol va kuchli sport turlari) dan bosh tortish tavsiya etiladi. Zinadan ko'tarilish paytida va yurish tezligini o'rtacha darajada ushlab turish va umumiy holatini kuzatish kerak. Shu bilan birga, yurak ishemiyasi kasalliklarining og'irligi kichik bo'lsa, intensiv bo'lmagan yuklar jismoniy harakatlar tomirlarini kuchaytirishga yordam beradi: suzish, velosipedda yurish, tinch yurish.

Yurak kasalliklarini oldini olish

Har kim biladiki, har qanday kasallikni davolashdan ko'ra uni oldini olish osonroq. Shuning uchun qon tomirlari va tomirlarning sog'lig'ini saqlash uchun profilaktika choralarini e'tiborsiz qoldirmaslik kerak. Avvalo, odam yurak tomirlari kasalligi uchun aniq bo'lgan xavf omillarini yo'q qilishi kerak: chekishni tashlash, spirtli ichimliklar iste'molini minimal darajagacha kamaytirish, yog'li ovqatlar va xolesterin miqdori yuqori bo'lgan ovqatlardan voz kechish. Shuningdek, jismoniy faoliyatga e'tibor berish kerak (ayniqsa, kardio mashg'ulotlari — yurish, velosiped, raqs, suzish). Bu nafaqat vazni kamaytirishga, balki qon tomirlari devorlarini mustahkamlashga ham yordam beradi. Har olti oyda shakar va xolesterin miqdorini nazorat qilish uchun qon tekshiruvidan o'tishingiz kerak.

References:

1. Ichki kasalliklar propetivdikasi. A. G. Gadayev , M.SH.Karimov, X.S.Ahmedov. 2. Ichki kasalliklar. A.G.Gadayev.
2. Patalogik fiziologiya. N.X.Abdullayev, X.Y.Karimov.
3. Ichki kasalliklar propetivdikasi. E.Y.Qosimov, Sh.G.Muqminova, B.N.Nuritdinov.